

THE DART

De ontwerper van de Olympische Tornado, de Engelsman Rodney March, tekende in 1974 de Dart. In 1978 werd de Dart door de IYRU officieel als internationale klasse erkend. De Dart is een volwaardige tweemansboot in de B-klasse (tot 21,84 m² zeiloppervlak) en zonder fok een erkende eenmansboot in de A-klasse. Al 10 jaar lang is de Dart op de Europese markt een groot succes. Reden voor CATS om deze voor velen bekende catamaran te testen.

Door:
Wop Rienks
en Marin Warnaar

Fotografie: KOS

**Met dank aan Cock
Pruim voor het varen
van de Dart tijdens het
fotograferen**

EENHEIDSKLASSE

Dat de Dart door dezelfde ontwerper als de Tornado is ontworpen is goed te zien aan het gedeelte van de rompen boven water. Maar daar houdt dan ook elke vergelijking op. De Tornado mag beschouwd worden als de (dure) racemachine bij uitstek, waar elke nieuwe ontwikkeling in kon worden toegepast door de vrijheden in z'n klassereglement. De Dart daarentegen is ontworpen als strikte eenheidsklasse. Er mag niets worden veranderd. Wijziging kan slechts plaatsvinden na internationale eensgezindheid van de klasseorganisaties. Het voordeel van deze aanpak zal veel zeilers aanspreken. Ook met de oudste boot, een goed stel roeren en zeilen, kan de wedstrijd worden gewonnen. Het wedstrijdzeilen blijft daardoor relatief goedkoop. Het gehele ontwerp getuigt van een streven naar gemakkelijke bedienbaarheid, eenvoud en perfectie. Geen zwaarden,

weinig trimlijntjes, geen giek en een uiterst gemakkelijke montage.

DE ROMPEN EN DE TRAMPOLINE

Het meest opvallende van de rompen is de vorm onder water. De meeste andere zwaardloze ontwerpen hebben asymmetrische rompen. Rodney March koos voor symmetrische rompen voorzien van een lange scheg. Deze scheg neemt de taak van het zwaard over en zorgt voor prima aande windse eigenschappen, zonder de bedieningsongemakken en kwetsbaarheid van zwaarden. Het wereldwijd gepatenteerde systeem vond inmiddels navolging bij andere merken. Door de langgerekte vorm is de cat goed koersstabiel en heeft dus weinig roer nodig om rechtuit te varen. Deelnemers aan de Ronde om Texel, die met gedeeltelijk opgehaald roer over ondiepten varen, weten deze eigenschappen zeer te waarderen.

Een nadeel van de rompvorm is dat de scherpe onderkant gemakkelijk in het zand snijdt, waardoor het slepen op het strand zwaar gaat. Een cat-track vormt de oplossing. De rompen zijn sterk, onzinkbaar en gemakkelijk te repareren. De kwaliteit van de kleurlaag (de gel-coat) is nauwelijks te overtreffen. Aftapluggen voor het lekwater ontbreken. Door een inspectieluik moet eventueel lekwater met een spons worden weggehaald. De spiegel lijkt dun en kwetsbaar. Dat ze toch zelden stuk gaan komt waarschijnlijk door de geringe kracht die de roeren op de spiegels uitoefenen, zowel bij het normale sturen als bij het aan de grond lopen. De beampockets vormen een ander typisch Dart kenmerk. Bij de eerste Darts bestond er bij critici enige vrees dat deze constructie niet sterk genoeg zou zijn. Voor zover ons bekend is er in de 10-jarige Dartgeschiedenis geen enkel probleem mee geweest. Dart geeft hierop overigens 5 jaar

FAST DART

TECHNISCHE GEGEVENS:

Lengte over alles	5.49 m
Breedte	2.29 m
Masthoogte	8.00 m
Zeiloppervlak grootzeil	12.92 m ²
fok	3.15 m ²
totaal	16.07 m ²
Gewicht	135 kg
Prijs inkl. BTW	f 15.900,-
(inkl. striping en gekl. zeilen)	

Importeur: Mulder Catamarans
 Bolbaken 16, 1505 HV Zaandam
 Tel. 075-156927

De eenvoud van de eenheidsklasse kenmerkt het dek

garantie, maar 10 jaar mag kenmerkend ook. De beams vormen onderdeel van een slimme constructie. Beide beams worden in de pockets geschoven en alleen de achterbeam wordt vergrendeld door verende clips. De voorbeam heeft geen dolphinstriker en is uiterst sterk gebleken. De mastvoet drukt op de voorzijde van de beam. Deze kracht plus de spankracht van de trampoline zorgen ervoor dat de beam zich klemvast zet in de beam-pocket. Ook de achterbeam wordt door het opspannen van de trampoline als het ware in de pockets verdraaid en klemgezet. Door de trampoline goed op te spannen ontstaat zo

een uiterst stijve catamaran. Deze doordachte constructie vraagt wel om een sterke trampoline en dito bevestigingspunten. De waterdoorlatende trampoline vraagt om aandacht terwijl ook de plastic leuvers in de achterbeam met beleid moeten worden opgespannen.

DE ROEREN

Het door Panthercraft ontwikkelde roersysteem is één van de betere automatische kick-up systemen. De dikke "wangen" op de roerbladen geven extra versteviging op het draaipunt. De ontkoppelingskracht, nodig voor het opklappen van de roerbladen, kan door het afvlijen van een vergrendelingsstripje, iets worden bijgesteld. Doordat de roeren schuin naar achteren staan, vraagt het oplopen minder kracht dan de z.g. balansroeren. Het vergrendelen en ontgrendelen gaat gemakkelijk door het optillen van de helmstok en/of de crossbar. Een korte tijd is er kritiek geweest op de vormnauwkeurigheid van de roerbladen. Door nieuwe mallen is dit probleem nu over. Bij de omgeslagen Dart zorgt een aan de spiegel bevestigd borgveertje er voor dat er geen roer verloren gaat. De crossbar is heel snel en gemakkelijk te bevestigen. Geheel volgens de Dartopvatting

is de lengte niet verstelbaar. Een stukje praktische perfectie is de versteviging in het midden van de crossbar. Dit bevestigingspunt van de joy-stick is vaak kwetsbaar. Bij de Dart is hierin voorzien. De joystick bestaat uit een lichte aluminium pijp en is niet verstelbaar. Dit hoeft ook niet omdat de roerganger niet in de trapeze staat. De éénmans gevaren Dart vraagt echter om een verstelbare joystick. Er kan worden gesteld dat het gehele stuursysteem sterk en goed doordacht is geconstrueerd.

ZEILEN EN BESLAG

De zeilen worden vervaardigd bij Musto & Hyde in Engeland. De zeillatten zijn van een polyester wafelstructuur, verjongd en doorlopend. Het doorschavielen van het zeil op de plaats van de zijstagen wordt vermindert door de zeillatten plaatselijk te voorzien van schuimplastic. De Dart heeft geen giek en daardoor minder verstelmogelijkheden. Meer dan 10 jaar na het ontwerp, is dit een veel gebruikte oplossing; toen was het tamelijk uniek. Geheel binnen de Dart filosofie past ook de simpele haak waarmee het grootschootblok aan het zeil wordt bevestigd. De fok is aan de voorstag bevestigd met leuvers. Dat is een weinig kwetsbare en gemakkelijke oplossing.

Het fokkevoorlijk wordt voor het zeilen met een touwtje aan de bridle op spanning gebracht. Zeker doeltreffend, maar een RVS strip met verschillende trimgaten maakt het terugvinden van de goede stand eenvoudiger. Misschien dat de reglementen dit nog eens toestaan. De fokschootblokken zijn in de lengterichting van de rompen verstelbaar. Deze verstelling voor het regelen van de spanning op het onder- en achterlijk is op het water moeilijk te corrigeren: het moet gebeuren met een door de fabriek bijgeleverde harpsleutel. De spanning op het voorlijk van het grootzeil is op het water verstelbaar. Wij vinden dat het zeilplezier toeneemt met een gemakkelijker systeem voor de schootblokken. De standaardblokken zijn prima, sterk en licht in gewicht, maar wat scherp. Wij prefereren toch de betere gelagerde blokken van bijv. Harken. Een echte Dartzeiler zal zeggen dat hierdoor de sport onnodig duur wordt, maar toch... De draaibare mast is van boven dichtgelast en echt waterdicht. Een diamantverstaging is niet aanwezig. De bevestiging van de stagen aan de mast is weer zo'n slimme Dartoplossing. Eén bevestigingsstrip met alle stagen en trapezelijnen wordt eenvoudig in een profiel aan de mast geschoven. Een lijntje vanaf de schoothoek dient als mastdraaibegrenzer, maar is niet verstelbaar. De noodzaak van dit lijntje is ons niet geheel duidelijk.

MONTAGE

De Dart mag met zijn breedte van 2.29 zo over de weg worden vervoerd. Toch worden

veel Darts geheel gedemonteerd op de trailer gezet en dat is niet zo verwonderlijk. Er is nauwelijks iets te bedenken waardoor een wedstrijdcat gemakkelijker is op te bouwen of uit elkaar te halen. Dit neemt met twee man minder dan 25 minuten in beslag. Achter de auto gaat er niets boven een gedemonteerde catamaran. Met een goede trailer vergeet je dat je een boot achter je auto hebt.

VAARGEDRAG

Als tweemans- en als één-mansboot is de Dart een gemakkelijk te zeilen cat. Met een relatief klein zeiloppervlak (16.08m²) is de boot snelen zeilt hoog aan de wind. Boten met een vergelijkbare yardstick hebben meestal een 10 tot 20% meer zeiloppervlak. Dat is een compliment aan de ontwerper. De zeilen zijn goed handelbaar en de boot stuurt uitstekend. De Dart is goed koersstabiël maar gaat ook gemakkelijk door de wind. Als tweemans boot zeilt de boot het best met een niet te zwaar team. Dit geldt in principe voor elke catamaran maar door de lage plaatsing van de trampoline is het hier toch wat kritischer. Een zwaarder team zal op golvend water nog wel eens een golf tegen voor- of achterbeam krijgen. De Dart heeft (voor een cat) nauwelijks duikneigingen. Niemand hoeft met een Dart om te slaan of over de kop te gaan. De fokkemaat hangt in de goed verstelbare trapeze en heeft 3 voetlussen. De roerganger heeft hangbanden waaronder hij zijn voeten kwijt kan. Met de bemanning in de trapeze en de roerganger op de romp kan je alle windsnelheden aan, vooral bij

niet al te hoge golven. De kwaliteit van het ontwerp blijkt ook uit de resultaten van de one- en three of a kinds. Ook met de Dart onbekende bemanningen scoren hoog en totaal staat de Dart meestal in dit soort wedstrijden als hoogste genoteerd. Door de evenwichtige zeileigenschappen zie je, naast de teams van stoere bincken, opvallend veel combinaties van qua geslacht gemengde teams op de Dart. Als eenmans boot zonder fok zeilt de Dart ook prima. Natuurlijk is het geen pur-sang eenmans renpaard als een Bim-A (de eenmans Tornado) maar hij zeilt werkelijk prettig en snel. Zoals alle eenmansboten vraagt de Dart one-up bij veel wind wel om gewicht en kracht. Bij middenweer zijn de beide uitvoeringen praktisch even snel. De Dart is na omslaan op te richten door één persoon, die dan niet al te licht dient te zijn.

KLASSE-ORGANISATIE

Zowel nationaal als internationaal is de Dart goed georganiseerd. De Nederlandse vloot telt bij grote wedstrijden soms wel 150 deelnemende boten. Er worden veel wedstrijden en wat speelsere evenementen georganiseerd. Een specifiek Dart handicapsysteem, teach-ins en een goed clubblad betrekken de beginnende zeiler desgewenst direct bij de Dart-organisatie. Op zich lijkt dit weinig met een test van doen te hebben maar wij weten dat een goede organisatie veel in-

vloed heeft op het totale zeilplezier.

CONCLUSIE

De Dart is een goed uitgebalanceerde, snelle en veelzijdige cat. Goed op zee, maar minder een specifieke brandingboot. De liefhebber van veel stelmogelijkheden zal zich minder tot de Dart aangetrokken voelen. Bij wedstrijdzeilen op eerlijke vergelijkbare catamarans, is de Dart een prima keuze. Het is de op één na grootste vloot in Nederland. De Dart kost standaard f 15.900,- en niet-standaard bestaat niet. Dit gegeven vormt zeker een grote plus voor het ontwerp.

KOMMENTAAR VAN DE IMPORTEUR

Allereerst een compliment aan het testteam. De Dart is in de loop van de jaren al diverse malen getest in binnen- en buitenland. Nooit was een test zo compleet en duidelijk als in deze Cats. Het gebruik van een touwtje (lijntje) voor de bevestiging van de fok/voorstaan aan de bridle is gekozen omdat het vastzetten ook door één persoon moet kunnen gebeuren. Een bevestiging met wat lat vraagt namelijk 3 handen. De mastdraaibegrenzer is een door de fabriek precies op maat vastgestelde lijn, die de mast op elke schootstand de juiste draaiing geeft. Een verstelbare lijn is alleen zinvol in combinatie met een giek. Brandingzeilen vraagt om een sterke zwaardloze cat met een goed oplopend roersysteem.

1. Fokkeschootblokken zijn moeilijk verstelbaar
1. Borgveer voorkomt roerverlies
3. Simpele haak in de schoothoek
4. Slimme sluiting van stagen op mast

